

9. juni 2020

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens handlingsplan for nye europæiske tiltag til at bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering C (2020) 2800

1. Resumé

Kommissionen har den 7. maj 2020 offentliggjort en handlingsplan for mulige nye fælles initiativer til at bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering i EU-landene. Handlingsplanen fokuserer på seks overordnede nye EU-tiltag på hvidvaskområdet:

- 1) Sikre en effektiv gennemførelse af eksisterende EU-regler på hvidvaskområdet (4. og 5. hvidvaskdirektiv vedtaget i hhv. 2015 og 2017 og trådt i kraft).*
- 2) Etablere mere ensartede EU-regler (ved at lave hele eller dele af EU's hvidvaskdirektiv om til en forordning).*
- 3) Etablere en fælles EU-hvidvasktilsynsmyndighed (som enten skal være Den Europæiske Banktilsynsmyndighed (EBA) eller en helt ny EU-myndighed).*
- 4) Etablere et stærkere samarbejde mellem finansielle efterretningsenheder (FIU).*
- 5) Gennemføre EU-regler om sanktioner og informationsudveksling.*
- 6) Styrke EU's deltagelse i internationalt arbejde til hvidvaskbekæmpelse – konkret styrke EU's deltagelse i den mellemstatslige Financial Action Task Force (FATF), som også Danmark er medlem af.*

Kommissionen foreslår som en central del af planen, at der etableres en fælles EU-hvidvasktilsynsmyndighed, som skal fungere på basis af mere ensartede (harmoniserede) EU-regler. Konkrete lovforslag fra Kommissionen til nye tiltag på hvidvaskområdet ventes fremlagt primo 2021. De vil herefter skulle behandles af Rådet og Europa-Parlamentet iht. almindelige EU-procedure.

Regeringen har et meget stort fokus på at bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering, og det er afgørende, at der over for denne type kriminalitet bliver slået hårdt ned. Regeringen støtter generelt Kommissionens handlingsplan for nye tiltag på hvidvaskområdet, og finder, at en EU-hvidvasktilsynsmyndighed vil være et vigtigt skridt i EU's kamp mod hvidvask og terrorfinansiering. Der tages nærmere stilling til konkrete forslag fra Kommissionen til nye tiltag, når de fremsættes.

2. Baggrund

Kommissionen har den 7. maj 2020 offentliggjort en handlingsplan for nye EU-tiltag til at bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering i EU-landene ("Anti-Money Laundering and Countering Financing Terrorism" – AML/CFT, herefter 'hvidvask').

Kommissionen har samtidig med offentliggørelsen af handlingsplanen igangsat en offentlig høring om nye EU-tiltag på hvidvaskområdet. Høringen har frist 29. juli 2020. Konkrete lovforslag fra Kommissionen til nye tiltag på hvidvaskområdet ventes fremlagt primo 2021, *jf. bilag 1*.

Handlingsplanen indgår i en ny EU-strategi på hvidvaskområdet, som også indeholder et forslag fra Kommissionen til ny metode til at identificere lande uden for EU (tredjelande) med høj risiko for hvidvask.¹² I den forbindelse har Kommissionen tillige den 7. maj vedtaget udkast til en ny delegeret forordning med tredjelanelisten, der har til formål at strømline EU's liste med listen fra den mellemstatslige Financial Action Task Force (FATF), som Danmark også er medlem af.

Kommissionen følger med handlingsplanen op på konklusioner i ECOFIN 5. december 2019 om EU's strategiske prioriteter for nye tiltag på hvidvaskområdet, *jf. bilag 2*.³ EU-landene anmodede i konklusionerne bl.a. Kommissionen om at se på mulighederne for yderligere at styrke EU's hvidvaskregler samt om at iværksætte en undersøgelse af fordele og ulemper ved at tildele visse ansvarsområder og kompetencer på hvidvaskområdet til en EU-myndighed. Det bemærkes, at hvidvasktilsyn i dag er et nationalt ansvar for EU-landene.

Arbejdet med nye EU-tiltag til at bekæmpe hvidvask skal ses i lyset af en række hvidvaskskandaler de senere år involverende kreditinstitutter i EU-landene.

Arbejdet bygger på allerede besluttede EU-initiativer på hvidvaskområdet de senere år. Det gælder særligt 4. og 5. hvidvaskdirektiv ("Anti-Money Laundering Directive" – AMLD), *jf. bilag 3*.

Derudover har EU-landene (ECOFIN) og Europa-Parlamentet i 2019 vedtaget en revision af forordningen om de europæiske finansielle tilsynsmyndigheder ("European Supervisory Authorities" – ESA). Med revisionen

¹ Link til handlingsplan og højrisikotredjelande, maj 2020: https://ec.europa.eu/info/publications/200507-anti-money-laundering-terrorism-financing-action-plan_en.

² Notat herom oversendt til Folketingets Europaudvalg d. 29. maj 2020

³ Link til ECOFIN's konklusioner, december 2019: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/12/05/money-laundering-council-sets-strategic-priorities-for-further-reforms/>.

blev den europæiske banktilsynsmyndighed ("European Banking Authority" – EBA) givet en række specifikke nye kompetencer på hvidvaskområdet.⁴

ECOFIN har derudover i december 2018 igangsat initiativer til at bekæmpe hvidvask. Der er tale om initiativer, der skal gennemføres i perioden 2019-20.⁵

EU-arbejdet med nye tiltag suppleres af de nationale tiltag på hvidvaskområdet, som EU-landene måtte have besluttet. I Danmark er der bl.a. ved de politiske aftaler fra 2017, 2018 og 2019 iværksat væsentlige tiltag til at styrke indsatsen mod hvidvask og terrorfinansiering.

3. Formål og indhold

Kommissionens handlingsplan fokuserer på seks områder, hvor der under hvert område er beskrevet hvilke overvejelser Kommissionen har, og hvilke spørgsmål EU-landene bør overveje i høringen.

1. Sikre effektiv implementering af eksisterende EU-lovgivning på hvidvaskområdet

Kommissionen fremhæver, at den vil fortsætte med at sikre komplet og korrekt gennemførelse af EU's hvidvaskregler (4. og 5. hvidvaskdirektiv), og at den vil foreslå landespecifikke anbefalinger om hvidvaskbekæmpelse (som led i det europæiske semester) i 2. kvartal 2020.

Kommissionen fremhæver ligeledes, at den forventer, at EBA fuldt ud vil benytte sine beføjelser på hvidvaskområdet, særligt beføjelser til at undersøge nationale hvidvasktilsynsmyndigheders mulige brud på EU-lovgivning ("Breach of Union Law-sager" - BUL)

2. Etablere harmoniserede EU-regler (EU single rule book) på hvidvaskområdet

Kommissionen bemærker, at den nuværende tilgang til EU-lovgivning (med et hvidvaskdirektiv, som skal gennemføres nationalt af EU-landene hver især) bidrager til forskelle i implementering og uens regler på tværs af EU-lande. Der peges i den sammenhæng også på, at der med de nuværende regler er grænseoverskridende problematikker, fx ansvarsfordeling mellem EU-landenes myndigheder, som skaber potentielle smuthuler for hvidvaskkriminalitet.

⁴ Bl.a. blev EBA's hvidvaskudvalg styrket og gjort permanent. Udvalget skal stå for centraliseret indsamling af data, ligesom det skal overvåge og analysere nationale hvidvaskmyndigheders indsats. EBA er en uafhængig EU-myndighed, som arbejder på at sikre en effektivt og konsekvent regulering og tilsyn med EU-landenes kreditinstitutter, og hvor de nationale tilsynsmyndigheder er repræsenteret (fra Danmark Finanstilsynet).

⁵ Der er tale om en række ikke-lovgivningsmæssige tiltag 2019-20, som primært skal gennemføres af de nationale finanstilsyn hhv. hvidvasktilsynsmyndigheder samt de europæiske tilsynsmyndigheder (ESA'erne, herunder især EBA for bankområdet), men som også involverer Kommissionen, ECB og EU-landene. Der henvises for uddybning af disse tiltag til samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg forud for ECOFIN 10. oktober 2019 samt til svar af 6. februar 2020 på Erhvervsudvalgsspørgsmål nr. 76 (Alm. del).

Kommissionen ser derudover også behov for, at hvidvaskreglerne tilpasses den teknologiske udvikling og udviklingen i internationale standarder på området. I den forbindelse skal reglerne ifølge Kommissionen tage højde for udviklingen inden for virtuelle aktiver, digital identifikation af kunder og virksomheder samt kontantoverførsler.

Kommissionen vil derfor – baseret på en grundig konsekvensanalyse – fremsætte forslag i 1. kvartal 2021 til yderligere at harmonisere EU-reglerne på hvidvaskområdet (en ”EU single rulebook”). Dele af EU’s hvidvaskdirektiv bør laves om til en forordning (som vil være direkte gældende i EU-landene) mhp. at opnå mere ens regler på området. Det skal ifølge Kommissionen i hvert fald vedrøre listen af forpligtede enheder (dvs. enheder omfattet af hvidvaskreglerne, fx kreditinstitutter), kundekendingsprocedurer, interne kontroller, rapportering af mistænkelige forhold, registre for reelle ejere og bankkonti, samt identifikation af politisk eksponerede personer.⁶ Harmonisering kan ifølge Kommissionen også opnås gennem beføjelser til Kommissionen til på nogle områder at vedtage delegerede retsakter.

Der skal desuden sikres sammenhæng mellem EU’s hvidvaskregler og andre EU-retsakter vedr. regulering af kreditinstitutter (direktiv og genopretning og afvikling af nødlidende kreditinstitutter (”Bank Recovery and Resolution Directive” – BRRD), direktivet om nationale indskydergarantiordninger (”Deposit Guarantee Schemes Directive” – DGSD), betalings-tjenestedirektivet (”Payment Accounts Directive” – PAD) og kapitalkravs-direktivet (”Capital Requirements Regulation” – CRD).

Kommissionen vil endvidere gennem nye retningslinjer adressere udfordringer relateret til databeskyttelse, fx i relation til forpligtede enheders adgang til offentlige registre mv. fsva. kundekendskab.

3. Etablere en fælles EU-hvidvasktilsynsmyndighed på hvidvaskområdet
Kommissionen ser i lyset af behovet for at sikre et hvidvasktilsyn af høj kvalitet i grænseoverskridende sager og undgå svage tilsynsled fordele i at give en EU-hvidvasktilsynsmyndighed direkte tilsynskompetencer over for visse forpligtede enheder, for hvem den kan have et eksklusivt eller fælles tilsynsansvar sammen med nationale hvidvasktilsynsmyndigheder. Det kan indebære tilsyn med forpligtede enheders interne politikker og procedurer, transaktioner og kunder. EU-hvidvasktilsynsmyndigheden kan få et sådant tilsynsansvar i en given periode og baseret på en risikovurdering.

Kommissionen fremhæver, at nationale tilsynsmyndigheder fortsat skal være centrale i et nyt system med en EU-tilsynsmyndighed, og at de nationale myndigheder fortsat vil være ansvarlige for hovedparten af det daglige tilsyn.

⁶ Politisk eksponerede personer (PEP) er personer, der bestrider et særligt offentligt tilidshverv og som følge af dette kan være modtagelige for bestikkelse og anden korrupsion.

Kommissionens løsningsovervejelser:

- *Kompetencer og anvendelsesområde:*
 - En EU-hvidvasktilsynsmyndighed skal ifølge Kommissionen gives klare beføjelser til at føre tilsyn med og instruere nationale hvidvaskmyndigheder.
 - En mulighed er ifølge Kommissionen et direkte tilsynsansvar for nogle typer af forpligtede enheder (her nævnes den finansielle sektor), i samarbejde med nationale hvidvasktilsynsmyndigheder, og kompetencer vedr. koordination og overvågning af EU-landenes hvidvaskmyndigheders tilsyn for andre typer af forpligtede enheder (her nævnes den ikke-finansielle sektor).⁷
 - Kommissionen lægger op til et bredt generelt anvendelsesområde for en EU-hvidvasktilsynsmyndighed omfattende på sigt både den finansielle sektor og den ikke-finansielle sektor, henset til der er risiko for hvidvask i alle sektorer i økonomien. Det kan evt. opnås baseret på en skridt-for-skridt tilgang, hvor myndighedens anvendelsesområde gradvist udvides til at omfatte flere sektorer.
 - Kommissionen finder, at uanset anvendelsesområde er der behov for at anlægge en risikobaseret tilgang, dvs. en tilgang hvor tilsynsressourcer anvendes på basis af en grundig vurdering af, hvor risikoen for hvidvask er størst.

- *Hvilken myndighed?*

Kommissionen finder, at en EU-hvidvasktilsynsmyndighed enten kan blive en eksisterende myndighed i form af 1) EBA, eller 2) en ny myndighed etableret til formålet.

 - Kommissionen anfører, at mulighed 1) vil have klare fordele i form af kontinuitet, men vil også kræve en betydelig reform af EBA's beslutningsstrukturer mhp. at sikre, at beslutninger vedr. hvidvasktilsyn tages uafhængigt af EBA's andre tilsynsbeslutninger, ligesom det vil kræve en betydelig opbygning af viden og kompetencer på området i EBA. Givet EBA i dag alene opererer i forhold til den finansielle sektor, vil det ifølge Kommissionen muligvis være udfordrende for EBA at føre tilsyn med forpligtede enheder ud over den finansielle sektor.
 - I forhold til at etablere en ny EU-tilsynsmyndighed vil det ifølge Kommissionen tillade mest mulig fleksibilitet i udformning af organisering og beslutningsstrukturer for en ny myndighed. Kommissionen anfører, at det kan tage længere tid førend en ny myndighed bliver operationel, ligesom omkostninger forbundet med etableringen kan være større sammenlignet med første mulighed.

⁷ Eksempler på aktører i den finansielle sektor er pengeinstitutter, realkreditinstitutter og forsikrings- og pensionsselskaber, Eksempler på aktører i den ikke-finansielle sektor er revisorer, advokater, vekselbureauer og spillevirksomheder.

4. Etablere en støtte- og samarbejdsmechanisme for finansielle efterretningsenheder (FIU's)

- Kommissionen vil i 4. kvartal 2020 overtage styringen af FIU-samarbejdsnetværket FIU.net etableret i regi af EU's politisamarbejde (Europol) mhp. at sikre kontinuitet og uforstyrret funktion af netværket.
- Kommissionen vil i 1. kvartal 2021 fremsætte forslag om at etablere en EU-støtte og samarbejdsmechanisme for EU-landenes finansielle efterretningsenheder ("Financial Intelligence Units" – FIU; i Danmark Hvidvasksekretariatet under Statsadvokaten for Særlig Økonomisk og International Kriminalitet, SØIK). Det vil ske baseret på en grundig konsekvensanalyse af en sådan mekanismes rolle og organisering.
- En EU-støtte og samarbejdsmechanisme for FIU'er skal ifølge Kommissionen koordinere samarbejdet mellem EU-landenes nationale FIU's, herunder identificere mistænkelige grænseoverskridende transaktioner, lave analyser af grænseoverskridende sager og risici på nationalt og EU-niveau.
- Kommissionen vil overveje, om en EU-støtte- og samarbejdsmechanisme skal etableres inden for eksisterende strukturer, eller om mekanismen skal etableres i regi af en ny EU-myndighed. Kommissionen anfører, at en sådan mekanisme evt. kan tildeles en ny EU-hvidvasktilsynsmyndighed.

5. Gennemføre EU-lovgivning om strafferetlige sanktioner og informationsudveksling

Kommissionen vil udarbejde retningslinjer vedr. offentlige og private partnerskaber mhp. at styrke udveksling af finansiell information til hvidvaskbekæmpelse. Det vil ske under hensyn til efterlevelse af regler om databeskyttelse og respekt for fundamentale rettigheder.

Kommissionen vil desuden overveje muligheder for at styrke et grænseoverskridende netværk for hvidvaskbekæmpelse ("Anti Money Laundering Operational Network" – AMON), som forbinder myndigheder på tværs af lande med ansvar for retshåndhævelse og efterforskning af kriminalitet.

6. Styrke den internationale dimension af EU's rammer for hvidvaskbekæmpelse

- Kommissionen har sammen med handlingsplanen offentliggjort en ny metode for at vurdere tredjelands fsva. risikoen for hvidvask samt en ny liste over tredjelands.⁸

⁸ 4. hvidvaskdirektiv indebærer bl.a., at Kommissionen gives beføjelse til at vedtage en EU-liste over højrisikotredjelands med strategiske mangler i deres ordninger for bekæmpelse af hvidvask, der i væsentlig grad truer EU's finansielle system. EU's liste over højrisikotredjelands blev vedtaget første gang i juli 2016 og er siden blevet revideret tre gange, senest juli 2018.

- Kommissionen vil sammen med EU-landene fortsætte arbejdet med at EU opnår en stærkere rolle i det internationale samarbejde om hvidvaskbekæmpelse. Kommissionen fremhæver i den forbindelse, at man aktivt vil bidrage til arbejdet i Financial Action Task Force (FATF).⁹ Kommissionen nævner bl.a. at Kommissionen evt. kan repræsentere EU i FATF, ligesom FATF-standarder skal anerkende EU-samarbejdets overnationale karakter.

4. Europa-Parlamentets udtalelse

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om handlingsplanen. Europa-Parlamentet vedtog 19. september 2019 en beslutning om nye EU-tiltag til bekæmpelse af hvidvask.¹⁰ Europa-Parlamentet støtter generelt nye tiltag, og det er forventningen, at Europa-Parlamentet generelt vil være positiv over for Kommissionens forslag.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Handlingsplanen har ikke i sig selv retsvirkning i forhold til dansk lov. Nye tiltag til hvidvaskbekæmpelse kan afhængig af udformning have konsekvenser for gældende dansk ret. De vurderes nærmere, når konkrete forslag fremsættes, herunder også i forhold til det danske retsforbehold.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Handlingsplanen i sig selv har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser. Konkrete lovforslag fra Kommissionen til nye tiltag på hvidvaskområdet ventes fremlagt primo 2021. De vurderes nærmere, når konkrete forslag fremsættes.

Økonomiske konsekvenser

Statsfinansielle konsekvenser

Handlingsplanen har ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser. Nye tiltag til hvidvaskbekæmpelse kan afhængig af udformning have statsfinansielle konsekvenser. De vurderes nærmere, når konkrete forslag fremsættes.

Samfundsøkonomiske konsekvenser

Handlingsplanen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser. Nye tiltag til hvidvaskbekæmpelse kan afhængig af udformning have samfundsøkonomiske konsekvenser. De vurderes nærmere, når konkrete forslag fremsættes.

⁹ FATF blev etableret i 1989 og er et mellemstatsligt internationalt samarbejde om bl.a. bekæmpelse af hvidvask. Danmark har været fast medlem af FATF siden 1991. Herudover er Kommissionen og 14 andre EU-lande medlemmer.

¹⁰ Link til beslutning: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2019-0022_EN.html.

Tiltag til hvidvaskbekæmpelse må generelt forventes at have positive samfundsøkonomiske konsekvenser, da de kan forebygge og bekæmpe kriminalitet og styrke tilliden og robustheden af eksempelvis finansielle virksomheder.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Handlingsplanen har ikke i sig selv erhvervsøkonomiske konsekvenser. Nye tiltag til hvidvaskbekæmpelse kan afhængig af udformning have erhvervsøkonomiske konsekvenser. De vurderes nærmere, når konkrete forslag fremsættes.

8. Høring

Kommissionens handlingsplan har været sendt i høring i EU Specialudvalget for den finansielle sektor med frist 21. maj 2020.

Nedenfor sammenfattes hovedindholdet af de indkomne høringssvar. Der er kommet høringssvar med bemærkninger fra Finans Danmark (FIDA), Forsikring & Pension (F&P), Nationalbanken og Forbrugerrådet Tænk.

FIDA støtter Kommissionens handlingsplan og nye initiativer, der vil kunne styrke kampen mod hvidvask og terrorfinansiering. FIDA påpeger, at det er afgørende med en stærk og koordineret indsats på hvidvaskområdet, og ser muligheden for informationsdeling mellem pengeinstitutter og myndigheder og pengeinstitut til pengeinstitut som et yderst vigtigt fokusområde. Hertil støtter FIDA tillige en større koordinering af de nationale FIU's på EU-niveau.

FIDA ser et offentlig-privat samarbejde, hvor banker og myndigheder i et fortroligt forum kan udveksle oplysninger som værende et vigtigt tiltag, der i Danmark kunne udbygge det nyetablerede Operationelle Myndigheds Forum med hjemmel i den seneste ændring af hvidvaskloven. FIDA finder, at der på EU-niveau burde skabes et grundlag for at kunne udveksle oplysninger i nationale fortrolige samarbejder og på tværs af grænser i grænseoverskridende sager om hvidvask og terrorfinansiering for effektivt at kunne bekæmpe alvorlig økonomisk kriminalitet og beskytte det finansielle system i EU.

FIDA ser tillige et potentiale i, at der skabes et fælles EU-tilsyn på området med beføjelser i forhold til de af hvidvasklovgivningen forpligtede virksomheder, og som kan bidrage til harmonisering af hvidvaskreglerne i EU og bistå eller føre tilsynet i konkrete og specifikke grænseoverskridende sager og koordinere indsatsen. FIDA påpeger, at det dog er væsentligt, at det daglige tilsyn udføres af de nationale tilsynsmyndigheder for at bevare det tætte samarbejde med de nationale myndigheder, der efterforsker og retsforfølger overtrædelser på området, ligesom den løbende vejledning, dialog og erfaringsudveksling mellem de nationale myndigheder og den finansielle sektor er vigtig at bevare.

FIDA er enig i behovet for og fordelene ved at harmonisere lovgivningen på EU-niveau ved at fastlægge udvalgte dele af direktivernes regler i en direkte gældende forordning. FIDA finder det dog afgørende, at der i lovgivningen bevares det grundlæggende princip om, at indsatsen skal være risikobaseret.

F&P støtter Kommissionens bestræbelser for at styrke bekæmpelsen af hvidvask og terrorfinansiering. F&P finder det væsentligt, at der i en harmonisering af lovgivningen via en forordning sikres, at hvidvasktiltagene fortsat skal bero på en risikobaseret tilgang, da den omfatter en række brancher, hvor risikoniveauet er vidt forskelligt. Nationale særregler på hvidvaskområdet bør tillige bibeholdes, således at der fortsat kan tages hensyn til nationale forhold, herunder pensionsprodukter.

F&P bemærker, at de udbudte produkter, kontrolforanstaltninger og regler omkring udbetaling af pensions- og forsikringsmidler i Danmark betyder, at det er meget lidt sandsynligt, at hvidvask skulle kunne forekomme, og at det er væsentligt, at der tages højde for dette i hvidvaskstrategien.

F&P påpeger, at det ved udmøntning af de foreslåede tiltag omkring fælles EU-tilsynsmyndighed og stærkere samarbejde vedrørende tilsyn og FIUs bør sikres, at der er fokus på kompetencefordeling for og imellem de berørte aktører. F&P finder det vigtigt, at der ikke fremadrettet skabes tvivl om, hvilke myndigheder på EU-plan og nationalt, som har konkret ansvar for opgaverne, ligesom det skal være klart for de af reglerne omhandlede enheder, hvor de skal rette deres henvendelser og hvem der har tilsynskompetence over for dem. Det bør fortsat være sådan, at de forhold, som bedst kan løses nationalt, bør løses nationalt.

F&P ser tillige, at fokus ligeledes bør være på proportionalitet, herunder omkostningerne set i forhold til formålet med den konkrete regulering og den ønskede effekt.

Nationalbanken hilser Kommissionens handlingsplan velkommen, og ser den som et væsentligt fremskridt i en koordineret grænseoverskridende indsats i bekæmpelsen af hvidvask og terrorfinansiering til gavn for den finansielle stabilitet. Nationalbanken påpeger behovet for en styrket indsats mod hvidvask, og fremhæver, at det er afgørende, at der også bliver skabt bedre rammer herfor samtidig med, at det grænseoverskridende europæiske samarbejde styrkes.

Nationalbankens finder, at det er i Danmarks interesse med en styrket fælleseuropæisk indsats på hvidvaskområdet, som kan sikre et ensartet hvidvasktilsyn ved oprettelsen af en tilsynsmyndighed på EU-plan, ensarte reglerne på tværs af EU samt styrke koordinering og samarbejde mellem relevante nationale myndigheder.

Forbrugerrådet Tænk støtter overordnet handlingsplanen og indsatsen mod hvidvask og terrorfinansiering. Det er et meget vigtigt indsatsområde for

det danske samfund, den finansielle sektor og forbrugerne, og området har en væsentlig international dimension. Derfor er der også behov for en betydelig international koordinering og indsats efter fælles retningslinjer.

Forbrugerrådet Tænk påpeger samtidig, at det er meget vigtigt, at regler og normer for beskyttelse af persondata og privacy ikke overskrides. Det er derfor vigtigt, at hensynet til brug af personlige oplysninger indgår som en væsentlig faktor i afvejningen af de regler og tiltag, der indføres som følge af handlingsplanen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

EU-landene ventes generelt at støtte handlingsplanen.

Tyskland, Frankrig, Italien, Spanien, Nederlandene og Letland har i en fælles erklæring medio november 2019 støttet, at der etableres en central EU-tilsynsmyndighed. De seks EU-lande støtter enten en omstrukturering af EBA eller en ny EU-tilsynsmyndighed som vejen frem, samt at centrale dele af hvidvaskdirektivet ændres til en forordning.

De foreløbige drøftelser har vist, at EU-landene generelt støtter nye tiltag på hvidvaskområdet, og at man i et vist omfang har forskellige ønsker til, hvorledes et styrket samarbejde på hvidvaskområdet konkret indrettes, herunder en EU-tilsynsmyndighed.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen har stort fokus på at bekæmpe hvidvask og terrorfinansiering. Det er afgørende, at der bliver slået hårdt ned overfor denne type kriminalitet. En styrket indsats skal både finde sted nationalt og på EU-niveau i lyset af den ofte grænseoverskridende karakter af hvidvask.

Regeringen støtter generelt nye EU-initiativer til en mere effektiv bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering, herunder et styrket samarbejde mellem relevante myndigheder på tværs af EU-lande. Det ligger i forlængelse af de seneste års danske initiativer til hvidvaskbekæmpelse. Regeringen støtter derfor også Kommissionens handlingsplan for nye tiltag på hvidvaskområdet. Der tages stilling til konkrete forslag, når de fremsættes.

Det er en prioritet for regeringen, at de nye EU-initiativer reelt skaber den tiltænkte merværdi, generelt styrker indsatsen på området og sikrer en klar ansvarsfordeling og rolle til nationale myndigheder.

Regeringen er åben for skabe en mere ensartet regulering på hvidvaskområdet ved at omdanne hele eller dele af hvidvaskdirektivet til en forordning, idet det naturligvis ikke må medføre lempeligere danske regler på hvidvaskområdet.

Etableringen af en EU-hvidvasktilsynsmyndighed er et vigtigt skridt i kampen mod hvidvask og terrorfinansiering, der foregår på tværs af grænserne i EU. Regeringen ser derfor positivt på etableringen af en mulig EU-

tilsynsmyndighed på hvidvaskområdet, som kan understøtte og skabe merværdi ift. det eksisterende samarbejde og allerede vedtagne og gennemførte initiativer på området, herunder styrke samarbejde og koordination i den grænseoverskridende indsats mod hvidvask.

En EU-hvidvasktilsynsmyndighed kan tillægges direkte tilsynskompetencer over for virksomheder omfattet af hvidvaskreguleringen, særligt med fokus på finansielle virksomheder af en vis størrelse med grænseoverskridende aktivitet, som erfaringerne viser er særligt eksponeret for hvidvask.

En kommende EU-tilsynsmyndighed på hvidvaskområdet skal i givet fald etableres på en måde, så forslaget fremsættes på et retsgrundlag, der ikke er omfattet af det danske retsforbehold, således at dansk deltagelse heri ikke afskæres. Organiseringen bør tage højde for, at EU-myndigheden skal kunne fungere i sameksistens med de nationale tilsynsmyndigheder, så samarbejdet struktureres på en måde, der løser konkrete problemer, og harmonisk fungerer med de nuværende nationale foranstaltninger og tilsyn.

Regeringen ser umiddelbart positivt på muligheden for at skabe en koordinations- og støttemekanisme på EU-niveau med henblik på at kvalificere det europæiske FIU-samarbejde. Det er dog vigtigt at afklare omfanget og udformningen af en sådan mekanisme med henblik på at sikre, at den vil lette samarbejdet imellem FIU'er, på den ene side, og at den på den anden side vil understøtte arbejdet med de nationale FIU'ers kerneopgaver, som er at modtage, analysere og videregive oplysninger om mulig hvidvask og terrorfinansiering, og herved underbygge den løbende indsats på området.

Regeringen ser også gerne, at EU i højere grad understøtter virksomhedernes mulighed for i videre udstrækning kan anvende teknologi i forhold til deres hvidvaskforpligtelser, herunder gennem fjernelse af eventuelle lovgivningsbarrierer herfor. Sigtet er at effektivisere indsatsen på området. Det kan eksempelvis være via en database, hvor bankerne i EU kan indsende og dele oplysninger om suspekte kunder og dermed bidrage til at undgå, at kunderne turnerer fra bank til bank.

Endelig er regeringen positiv over for en større koordinering af EU-landenes deltagelse i FATF, men finder ikke at EU-landene bør være repræsenteret af Kommissionen. Det skyldes, at det er de enkelte EU-lande, der individuelt evalueres af FATF. EU-landene bør derfor fortsat være selvstændige medlemmer af FATF.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Kommissionens hvidvaskhandlingsplan er forelagt Folketingets Europaudvalg den 19. maj 2020 til orientering.

Samlenotat om konklusioner om strategiske prioriteter på hvidvaskområdet er forelagt Folketingets Europaudvalg forud for ECOFIN 5. december 2019.

Notat om EU-liste over tredjelande fsva. rammerne for bekæmpelse af hvidvask og terrorfinansiering er forelagt Folketingets Europaudvalg den 29. maj 2020.

Bilag 1: Kommissionens hvidvaskhandlingsplan, maj 2020 – den videre vej frem

Tabel 1

Kommissionens hvidvaskhandlingsplan, maj 2020 – den videre vej frem

Tiltag	Instrument	Timing	
1. Sikre effektiv implementering af eksisterende EU-lovgivning på hvidvaskområdet	Åbningsskrivelser til EU-lande vedr. implementering af hvidvasklovgivning	Alle tiltag pågår	
	Analyse af anvendelse af 4. hvidvaskdirektiv		
	Arbejde på forbundethed af registre for reelle ejere af selskaber mv.		
2. Etablere harmoniserede EU-regler ("EU single rule book") på hvidvaskområdet	Landespecifikke anbefalinger vedr. hvidvask som led i det europæiske semester	1. kvartal 2021	
	Lovgivningsforslag der skal:		
	- Identificere områder af reglerne der skal omdannes fra et direktiv til en forordning (og udgøre reglerne sammen med et revideret direktiv)		1. kvartal 2021
	- Opstille nye områder der skal reguleres på EU-niveau		
- Identificere områder med behov for ændring i lyset af anden EU-lovgivning			
3. Etablere en fælles EU-tilsynsmyndighed på hvidvaskområdet	Lovgivningsforslag	1. kvartal 2021	
4. Etablere en støtte- og samarbejdsmechanisme for finansielle efterretningsenheder (FIUs)	Lovgivningsforslag	1. kvartal 2021 (lovforslag)	
	Overførsel til Kommissionen af teknisk håndtering af samarbejdsnetværket FIU.net	4. kvartal 2020 (FIU.net)	
5. Gennemføre EU-lovgivning om strafferetlige sanktioner og informationsudveksling	Etablere i regi af Europol europæisk center for kriminalitetsbekæmpelse ("European Economic and Financial Crimes Centre" – EFECF)	2. kvartal 2020 (EFECF)	
	Retningslinjer om offentlige og private partnerskaber	1. kvartal 2021 (lovforslag)	
	Overvåge EU-landenes transponering af EU-lovgivning og implementering af strafferetlige sanktioner og samarbejde om kriminalitetsefterforskning		
	Muligheder for at styrke hjemlig og grænseoverskridende informationsudveksling mellem kompetente myndigheder	1. kvartal 2021 (metode vedr. tredjelande)	
6. Styrke den internationale dimension af EU's rammer for hvidvaskbekæmpelse	Revideret metode fra Kommissionen for at identificere højrisikotredjelande vedr. hvidvask	Delegerede retsakter, tentativt planlagt til 2., 3. og 4. kvartal 2020	
	Delegerede retsakter		

Kilde: Kommissionens hvidvaskhandlingsplan af 7. maj 2020.